

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: R.Š.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. srpna 2021, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce je dlouhodobě příjemce invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně a dne 28. 8. 2020 požádal o jeho zvýšení na „plný invalidní důchod“. Žalovaná jeho žádost rozhodnutím ze dne 5. 5. 2021 zamítla s odůvodněním, že podle posudku lékařky OSSZ

Karviná ze dne 19. 10. 2020 je žalobce nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně. Proti rozhodnutí podal žalobce námitky, o kterých rozhodla žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) tak, že námitky s odkazem na posudky ze dne 19. 10. 2020 a 6. 8. 2021 zamítla a napadené prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

2. Proti rozhodnutí ze dne 24. 8. 2021 podal žalobce dne 8. 9. 2021 včasnou žalobu. Posudek ze dne 6. 8. 2021 označil za příšerný a v rozporu s psychiatrickým posudkem ze dne 25. 6. 2020, ve kterém je uvedený odborný závěr, podle kterého je u něj nutné řešit pracovní neschopnost co možná nejvyšším stupněm invalidity. Žalobce poukázal na to, že byl více než půl roku v pracovní neschopnosti s halucinacemi, které mu vznikly v hotelu, ve kterém byly nepřijatelné podmínky. Kdyby byly spravedlivé tabulky, měl by nárok na plný invalidní důchod. Musela by být na světě spravedlnost, aby člověk s IQ 63 a 9 - 12 let dítěte měl plný invalidní důchod. Považuje za rozporné, že mu na jednu stranu nebyla prodloužena nemocenská nad 380 dnů, ale zároveň je podle žalované schopen pracovní činnosti. Žalobce požádal, aby již za ním nebyly posílány posudkové komise, které jsou k ničemu a požádal o znalecký posudek, především z oboru psychiatrie. Má těžké pohybové postižení, bolesti hlavy, retardaci, maniodeprese, pseudohalucinace, organický psychodrom, těžké postižení CNS, mozkovou obrnu, poruchu statiky a dynamiky páteře, skoliózu páteře a diskopatii několika obratlů. Všechna postižení spolu souvisí a jsou od postižení mozku.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě provedla rekapitulaci průběhu správního řízení, jakož i relevantní právní úpravy a vyjádřila přesvědčení, že posudek je objektivní a byl jím plně posouzen a zjištěn zdravotní stav žalobce. S ohledem na námitky žalobce navrhla k důkazu posudek příslušné posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona číslo 582/1991 Sb.
4. Krajský soud přezkoumal u ústního jednání napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není.
5. Ze správního (dávkového) spisu žalobce krajský soud zjistil, že žalobci byl přiznán částečný invalidní důchod (podle tehdejší právní úpravy) již v roce 2001 a od roku 2010 je pak příjemcem invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně (byť se jednotlivé lékařské posudky z této doby se liší v tom, co stanovily jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce a také ve stanovení míry poklesu jeho pracovní schopnosti). Žalobce opakovaně žádal o zvýšení invalidity, naposledy (před posuzováním správním řízením) v roce 2019. Podle tehdejších posudkových závěrů z roku 2019 byla za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti označena psychomotorická retardace, lehká mentální retardace. Uvedené postižení podřadili posudkoví lékaři (OSSZ v Karviné a žalované) pod kapitolu V., položku 8b přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb. (dále též „vyhláška o posuzování invalidity“) a míru poklesu pracovní schopnosti stanovili shodně na 40 %. Žalobce tak byl shledán nadále jako invalidní pro invaliditu prvního stupně, proto žalovaná jeho žádost zamítla. Následně podanou žalobu zdejší krajský soud rozsudkem ze dne 5. 8. 2020 č. j. 17Ad 35/2019 - 98

zamítl, když po zpracování dalších dvou posudků PK MPSV (v Ostravě a Brně) dospěl ke shodnému závěru, že míra pracovní schopnosti žalobce poklesla „toliko“ o 40 %. Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 8. 2020 podal žalobce kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. března 2021 č. j. 10 Ads 280/2020 - 76 zamítl.

6. V mezidobí podal žalobce dne 28. 8. 2020 u žalované další (nyní projednávanou) žádost o zvýšení stupně invalidity, a to na „plný invalidní důchod“. Poukázal na zhoršení svého zdravotního stavu, kdy byl rok v psychiatrické léčebně a na zprávu ze dne 25. 6. 2020. Dále uvedl, že mu nemocenskou neprodloužili, protože nelze očekávat nabytí schopnosti. Žalobce byl dne 19. 10. 2020 posouzen lékařkou OSSZ Karviná. Podle posudkového závěru je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti nadále psychomotorická retardace, lehká mentální retardace na organickém podkladě perinatální encefalopatie. Uvedené zdravotní postižení kvalifikovala posudková lékařka ve shodě s předchozími posudky podle kapitoly V., položky 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na horní hranici 45 % s tím, že se tato míra poklesu pracovní schopnosti již ve smyslu § 3 vyhlášky nemění. V návaznosti na uvedené posouzení žalovaná rozhodnutím ze dne 5. 5. 2021 žádost žalobce zamítl a konstatovala, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Proti zamítavému rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých požadoval přiznání plného invalidního důchodu a opětovně poukázal na zprávu psychiatra ze dne 25. 6. 2020. Po podání námitek vypracovala lékařka žalované pro účely námitkového řízení nový posudek se shodným závěrem co do diagnózy a kvalifikace s tím, že míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na 40 %. Podle závěru lékařky se zdravotní stav žalobce z dlouhodobého hlediska nemění, proto není důvod měnit hodnotu míry poklesu pracovní schopnosti. Lékařka se také vyjádřila k informaci lékaře ve zprávě ze dne 25. 6. 2020, podle které by měla být situace žalobce řešena nejvyšším stupněm invalidity, a to tak, že s tímto nelze souhlasit, protože žalobce je schopen se k práci přiměřené jeho zdravotnímu stavu zařadit. Žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti v menším rozsahu a intenzitě. Snížený pracovní potenciál lze využít v oblasti jednoduchých, psychicky nenáročných pracích, bez zvýšené osobní zodpovědnosti a mimo riziko úrazu. K jednoduché práci je schopen se zaučit.
7. Z posudkového spisu žalobce krajský soud žádná další zjištění nad rámec shora uvedených zjištění z posudků založených ve správním (dávkovém) spise neučinil.
8. Krajský soud doplnil v soudním řízení dokazování o posouzení zdravotního stavu žalobce příslušnou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě. Z jejího posudku ze dne 14. 12. 2021 se podává, že komise zasedala ve složení předseda, další lékař z oboru psychiatrie a tajemník. Mezi podklady posudku byly mimo jiné zpráva MUDr. A. ze dne 25. 6. 2020. V rámci nalézací části (str. 3) hodnotila posudková komise také vyšetření MUDr. A. ze dne 3. 8. 2018 a další kontroly v roce 2019 a 2020. Posudková komise dospěla k závěru, že se v případě žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je lehká mentální retardace na organickém podkladě, perinatální encefalopatie, psychomotorická retardace a periodická depresivní porucha,

organická porucha osobnosti. Uvedené postižení komise podřadila pod kapitolu V, položku 8b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a z rozpětí 30 % až 45 % určila míru poklesu pracovní schopnosti na hodnotě 40 % pro lehkou mentální retardaci s IQ 63 a peridodickou depresivní poruchu, pro kterou je trvale v kontrolách a léčení psychiatrické ambulance. Jedná se o mentální postižení lehkého stupně s narušením adaptivního chování a značně sníženou úrovní sociálních dovedností. Podle posudkové komise nelze hodnotit vyšším stupněm, neboť se nejedná o mentální postižení středně těžkého stupně ani těžkého stupně nebo o hlubokou mentální retardaci. Podle pracovní rekomandace je žalobce schopen lehké práce bez nočních směn, s vyloučením rizika úrazu, s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, s podstatně menšími nároky na kvalifikaci a v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Posudková lékařka dále konstatovala, že žalobce byl v době od 6. 6. 2019 do 19. 6. 2020 v dočasné pracovní neschopnosti s tím, že délka dočasné pracovní neschopnosti nemá vliv na posouzení invalidity.

9. Krajský soud doplnil dokazování rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava ze dne 24. 6. 2020, kterým nebyla žalobci přiznána výplata nemocenského po uplynutí podpůrčí doby dnem 19. 6. 2020 s odůvodněním, že podle posudku OSSZ Ostrava nelze u žalobce očekávat v krátké době od uplynutí podpůrčí doby opětovné nabytí pracovní schopnosti, a to i k jiné než dosavadní pojištěné činnosti.
10. Jak vyplývá z výše uvedeného, tak ve správním řízení zakončeném vydáním napadeného rozhodnutí byla žalobci pravomocně zamítnuta žádost o zvýšení invalidního důchodu (z prvního stupně invalidity), které žalobce požadoval z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Z podmínek rozhodných pro stanovení výše invalidního důchodu byl v přezkoumávaném správním řízení veden spor výhradně ohledně stupně invalidity žalobce.
11. Platí, že závěr o invaliditě pojištěnce a jejím stupni je vázán na posouzení zdravotního stavu žadatele a míry poklesu jeho pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k subjektům stanovených zákonem, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky, včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.
12. Krajský soud po zhodnocení listin, které jsou součástí správního spisu ve spojení s posudkem PK MPSV v Ostravě ze dne 14. 12. 2021 dospěl k závěru, že žalobce je nadále invalidní v prvním stupni a závěr žalované je správný. Uvedený závěr vyplývá ze všech tří

posudků, které byly v průběhu přezkoumávaného správního a následného soudního řízení vyhotoveny (byť se posudek lékařky OSSZ při stanovení konkrétní míry poklesu pracovní schopnosti žalobce od ostatních částečně lišil) a které se navíc shodují s posudky vydanými před dvěma roky. Za stěžejní důkaz přitom považuje krajský soud posudek PK MPSV v Ostravě ze dne 14. 12. 2021. Posudková komise zasedala v řádném složení podle § 16b zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (za účasti lékaře z oboru psychiatrie), její posudek obsahuje veškeré povinné náležitosti, včetně pracovní rekondace a splňuje rovněž požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, navíc se ve svých závěrech shoduje s posudkem lékařky žalované ze dne 6. 8. 2021 a odpovídá také závěrům z roku 2019, které obstály v soudním přezkumu. Z posudků se nepodává, že by od roku 2019 došlo k takovému zhoršení zdravotního stavu žalobce, které by bylo důvodem pro změnu posudkového hodnocení. Jak lékařka žalované, tak PK MPSV, měly k dispozici také zprávu ze dne 25. 6. 2020, na kterou se žalobce opakovaně odkazoval a lékařka žalované stručně, ale srozumitelně vysvětlila, proč nesouhlasí s názorem lékaře ohledně největší možné „míry invalidizace“ s tím, že žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti, v menším rozsahu a intenzitě, bez zvýšené osobní odpovědnosti, mimo riziko úrazu, resp. je schopen se k jednoduché práci zaučit.

13. Krajský soud považuje za potřebné zdůraznit, že míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se určuje podle kritérií nastavených vyhláškou o posuzování invalidity. Stěžejní je přitom, zda se žadatel o invalidní důchod podle posudkového závěru nachází v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jaké zdravotní postižení je rozhodující příčinou tohoto dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, pod jakou položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity jej posudkový lékař podřadil a jakou určil míru poklesu pracovní schopnosti ze stanoveného rozpětí. Podřazení zdravotního stavu žadatele pod příslušné ustanovení vyhlášky o posuzování invalidity přitom soud nepřezkoumává, ale vychází z posudku příslušné posudkové komise, pokud by se nejednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20). K řečenému krajský soud dodává, že příslušná položka 8b zahrnuje postižení spočívající mj. v mentálním postižení lehkého stupně (debilita), IQ 50 – 69 (žalobce má podle posudkových závěrů IQ 63), narušení adaptivního chování, značném snížení úrovně sociálních dovedností, zhoršených nebo snížených ovládacích a rozpoznávacích schopnostech a omezení výkonu některých denních aktivit. Oproti tomu následující položka 8c (rozpětí míry poklesu pracovní schopnosti 70 % až 80 %, odpovídající třetímu stupni invalidity) již zahrnuje postižení spočívající v mentálním postižení středně těžkého stupně, IQ 35-49, se zachováním schopnosti jednoduchých fyzických a sociálních aktivit a těžkým snížením až vymizením ovládacích a rozpoznávacích schopností. Posudkoví lékaři podřadili rozhodující zdravotní postižení žalobce pod položku 8b a svůj závěr srozumitelně vysvětlili, přičemž jejich závěry se nejeví krajskému soudu jako zjevně nesprávné a ani námitky žalobce nepřesvědčily krajský soud o doplnění dokazování o další posudky, včetně znaleckého. Takový postup (znalecké posouzení) je v řízení o invalidním důchodu (resp. o přezkoumání správního rozhodnutí ve věci invalidního důchodu) zcela výjimečný a vyhrazený pouze pro případy, kdy i po doplnění dokazování posudkem příslušné posudkové komise zůstaly pochybnosti o zdravotním stavu žalobce, případně o jiných skutečnostech rozhodných pro nárok na invalidní důchod vyžadujících odborné

posouzení, což se v nyní souzené věci nestalo (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013, č. j. 3 Ads 116/2012 – 24).

14. Za nedůvodnou považuje krajský soud také námitku týkající se nepřiznání nemocenského po uplynutí podpůrčí doby. V řízení sice bylo prokázáno, že žalobci nebylo po uplynutí podpůrčí doby (19. 6. 2020) přiznáno nemocenské a lze taky souhlasit s tím, že pro řízení (o invalidním důchodu a o výplatně nemocenského po uplynutí podpůrčí doby) je rozhodné posouzení zdravotního stavu, jinak se však jedná o řízení, která jsou na sobě relativně nezávislá. Rozhodně neplatí bez dalšího, že pokud byl v řízení o dávkách nemocenského pojištění učiněn závěr, že žalobcovo zdravotní postižení, které je příčinou jeho pracovní neschopnosti, je trvalé, je třeba automaticky žalobce považovat za invalidního v nejvyšším stupni (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2018 č. j. 1 Ads 238/2018 – 34). Jak již bylo uvedeno výše, tak pro určení stupně invalidity je rozhodující, do jaké míry poklesla pracovní schopnost žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého stavu, a to podle shora uvedených pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity. Tato míra poklesu pracovní schopnosti byla ve správním i soudním řízení zjištěna o velikosti 40 %, která odpovídá prvnímu stupni invalidity.
15. Krajský soud uzavírá, že žalobu neshledal důvodnou, proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
16. Krajský soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože v řízení neúspěšný žalobce takové právo podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a ani procesně úspěšné žalované jej v tomto typu řízení nelze podle § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 24. ledna 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce